

מלחמת המפרץ:

אל"מ בני מיכלסון*

בשנים באוגוסט 1990 בשעה 0200 פלש צבא עיראק לכוויית. בתוך שבע שעות כבש את עיר הבירה ועמדות מפתח במדינה, והעמיד את העולם בפני עובדה מוגמרת, הרבה לפני שיכול מישהו לעצרו באמצעים דיפלומטיים או צבאיים.**

כדי לבלום את העיראקים הפעיל נשיא ארצות-הברית את פיקוד המרכז (בפיקודו של גנרל ה' נורמן שווארצקופף) וקואליציה רב-לאומית, שהסתייעה במהלכים דיפלומטיים באר"ם ובזירות אחרות.

צילום אוויר של העיר כוויית

* ראש מחלקת היסטוריה.
** ראה מאמרי, "מבצע 'מגן במדבר', היערכות הכוחות האמריקנים במפרץ הפרסי", מערכות 320, דצמבר 1990, עמ' 2-13, 48.

מהלכים עיקריים

התכנון האמריקני

התכנון הצבאי האמריקני כלל שני תכנונים. האחד – תכנון מגנתי, "מגן המדבר" (Desert Shield), אשר מטרתו הייתה לרכז במהירות כוחות בסעודיה לצורך הגנת מרחב העורף האסטרטגי והשטחים החיוניים של הממלכה; ובעיקר שדות הנפט, נמלי האוויר ונמלי הים אשר היו תנאי להטסת כוחות, להשטתם, לתגבורם ולתספוקם. התכנון השני, ההתקפי – "סערת המדבר" (Desert Storm) – נועד להשיג את מטרות המלחמה, שקבע הנשיא ג'ורג' בוש, לאחר תרגומן ליעדים צבאיים בנייהשגה, ובעיקר התמקדות בהוצאת העיראקים מכוויית ובהפסקת האיום העיראקי על המפרץ הפרסי ועל זרימת הנפט מהאזור הזה.

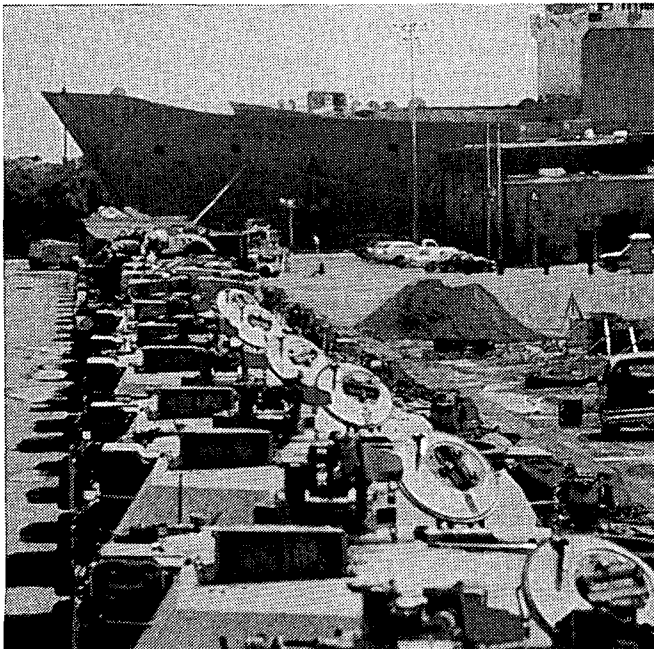
סדר הכוחות האמריקני ל"מגן המדבר" התבסס על תכנית למעורבות במפרץ הפרסי בתצורה של עימות מוגבל (Low-Intensity Conflict). בעיקרו של דבר, הוכנה תכנית לאבטחת מקורות הנפט מפני מהפכה שיעית, או קיצונית אחרת, וכצעד מקדים למעורבות סובייטית (באמצעות גיסות מוטסים) באזור. תכנית זו – שכינויה היה 90.1002 – התבססה על פריסה מהירה של כוחות, ובראשם הקורפוס המוטס XVIII (מוגבר), דיוויזיה מוגברת של נחתים, חיל האוויר 9 בעוצמה של עשר כנפות קרב/הפצה וכוח משימה ימי 77 בעוצמה של שלוש קבוצות קרב של נושאות מטוסים. הכוח אמור היה להיפרס בתוך חמישה-עשר יום ממתן הפקודה. עם פריסתו ברור היה, כי המצב בזירת הפעולה שונה מהתרחישים שעמדו בבסיס תכנית 90.1002; אם כי חלקה הלוגיסטי התברר כחיוני להצלחת פריסת הכוחות ברכבת ימית ואווירית.

המרחבים הפתוחים של זירת הלחימה, והצורך בתמרון עמוק במבצעי הגנה ובמבצעי התקפה, חשפו את נקודות

התורפה – קלות מבנה הכוח – של פיקוד המרכז, כבר בתחילת הפעלת התכנית. רבים בצבא ארצות-הברית התריעו על כך זמן רב לפני משבר המפרץ. כיוון שמרבית הכוח הם רגלים, מפקדת פיקוד המרכז דרשה לתגבר את כוחה האווירי כדי לתת מענה בעוצמת אש על העדר מחץ משוריין ביבשה, ולתגבר את כוחה ביחידות שריון, המתאימות לחימה בשטחים פתוחים ולתמרונים עמוקים.

כתוצאה מכך הוקצו לארמיה 3 – המפקדה הקרקעית של פיקוד המרכז – כל הכוחות המשוריינים של קורפוס.

טנקי M-1 אמריקנים, בעת פריקתם בחופי ערב הסעודית באוגוסט 1990

בזירה זו עלידי איגוף וכיתור בים, באוויר וביבשה.

תפיסת קרב אוויריבשה

תורת שדה הקרב העמוק פותחה בצבא ארצות-הברית בשנות ה-70. תורה זו (Air Land Battle), תוארה היטב במאמר שפרסם ב-1978 גנרל ג'ון סטארי, שהיה מפקד פיקוד התורה וההדרכה של צבא ארה"ב (TRADOC) בזמן פיתוחה. לתורה זו שלושה מרכיבים: כלי הנשק, המודיעין, ובמרכז – מערך הפיקוד, השליטה והתקשורת כמקשר בין שניהם. במאמרו נמצאים כל המרכיבים, שנמצאו בשדה הקרב של מלחמת המפרץ – הלוחין הטקטי, מערכות האיכון וכל כלי הנשק, ממערכת נשק לסיוע של רמת הקורפוס ועד למסוק "אפאצ'". הכל היה בתכנון, ובוצע אחד לאחד, עד שפעלו ב"סערה במדבר". מאחורי כל זה עמד האתגר להתמודד נגד התקפה מסיווית סובייטית, אשר בנויה בדרגים: הדרג הארמיני הראשון, עד עומק של 150/120 ק"מ, ואחריה הדרג הארמיני השני – לפי החלוקה, שנקבעה בין צבא היבשה לבין חיל האוויר. חלוקה זו מסבירה מדוע חיל האוויר של ארה"ב היה אחראי על מערב עיראק, בעוד שהצבא היה אחראי על גזרה של 150 ק"מ – גם במודיעין וגם באש.

המודיעין

המודיעין האמריקני כלל מטוסי ריגול, מטוסי סיור, מטוסים להתרעה מוקדמת ומטוסים אחרים. כלל ראשון במלחמה זו, המפתח למודיעין בשדה הקרב המודרני – עליונות באוויר.

כיצד מאורגן המודיעין בקורפוס אמריקני? לא נתאר את כולו, אלא מספר מרכיבים בסיסיים – גורמי איסוף של הדיוויזיות בחזית, גורמים לאומיים (כמו לוויינים) ואגד המודיעין של הקורפוס, הכולל את מכלול המודיעין: גדוד מודיעין אווירי, גדוד מודיעין קרקעי וגדוד מבצעים. בגדוד המודיעין האווירי, שהוא הקובע, יש שתי טייסות, האחת עם מטוסי Beachcraft, והשנייה עם מטוסי "מוהוק" OV-1. כיום נוספה לו פלטפורמה חדשה, E-8A J-Stars.

מערכת Guardrail מורכבת ממטוסי ביצ'קראפט עם ציוד האזנה מאוד משוכלל. הם טסים בזוגות, ויכולים לאכן במדויק בטווח 300-400 ק"מ את כל הקורנים בשטח ולהעביר הממצאים היישר לדיוויזיות, לקורפוסים, לחיל-האוויר ולכל צרכן אחר.

"למוהוק" שהוא בעל טווח כיסוי בהאזנה ובמכ"ם של 100-80 ק"מ, יש שני סוגי מטעד*: מטעד מכלמי ומטעד האזנה. מערכת Guardrail תוציא את ה"מוהוק" משירות – אף כי במלחמת המפרץ עדיין השתמשו בו.

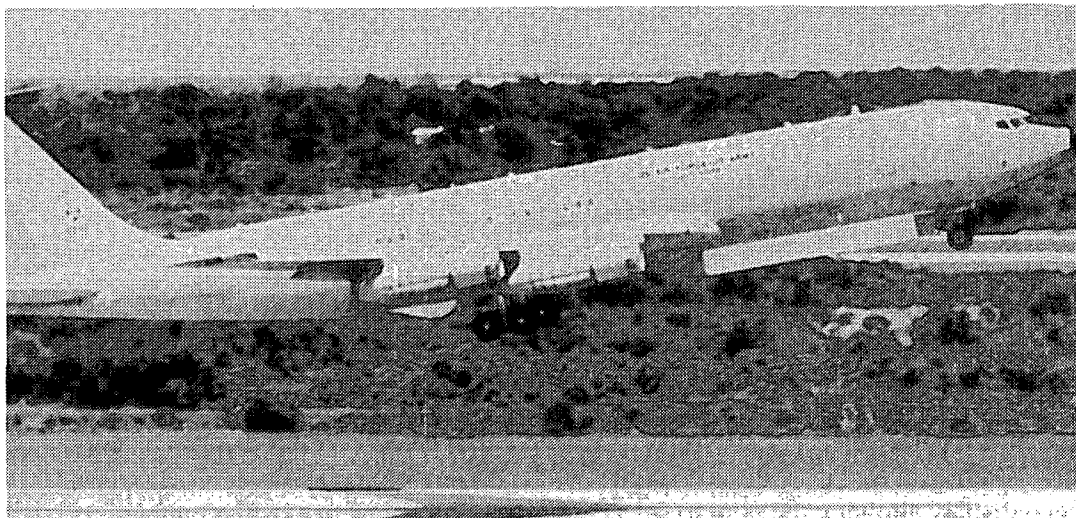
III מפורט הוד, טקסס, אשר היה בשלבי פירוק כתוצאה מהקיצוצים בצבא ארצות-הברית. הקצאה זו איפשרה לבנות בפיקוד המרכז קורפוס משוריין בן שלוש דיוויזיות כבדות, בנוסף לקורפוס המוטס. בשלב הזה, אשר הושלם במהלך חודש אוקטובר 1990, נבחנה אפשרות מתקפתית להוצאת הצבא העיראקי מכוויית. התברר, כי העיראקים הזרימו במקביל כוחות רבים לזירת הפעולה – עד כדי עוצמה של יותר משלושים דיוויזיות. בנקודת החלטה זו, וכאשר פיקוד המרכז העריך כי התקפה באוקטובר תלווה באבדות כבדות, החליט הנשיא להעביר למפרץ את קורפוס VII מגרמניה, ובמקביל לתגבר את המאמצים הדיפלומטיים לקראת קביעת האולטימטום לינואר 1991. בסוף 1990 עסקה ארצות-הברית בהעברת מרכז הכובד של היערכותה הצבאית מאירופה למפרץ הפרסי עד לצבירת הסד"כ המלא (ראה טבלה 1). במקביל תוכננה תכנית "סערת המדבר", אשר כללה את השיקולים העיקריים הבאים:

- א. יש לנצל את היערכות עיקר כוח האויב בכוויית תוך חשיפת אגפו המערבי.
- ב. השגת הפתעה מחייבת קירקוע חיל האוויר העיראקי וסיורי העיראקים כבר בתחילת המערכה.
- ג. הערכת העיראקים, כי בעלות הברית לא ייכנסו – קרקעית – לשטח עיראק, תחזוק עלידי ביום נחיתה מהים ועלידי ריכוז גדול מאוד של כוחות במרכז החזית הכווייתית.
- ד. תזוזת הכוחות הגדולה במדבר מערבה דורשת זמן ופריסה לוגיסטית רחבת-היקף. הזמן הזה ינוצל להשמדת מטרות אסטרטגיות בעיראק.

לאור השיקולים הללו נקבעו לתכנית כמה שלבים: **השלב האסטרטגי** היה השלב הראשון, ובמסגרתו צריך היה לתקוף ולהרוס מטרות גרעין, מפעלים כימיים, אתרי ייצור לטילים קרקע-קרקע, לאחסונם ולשיגורם, תעשיות מפתח, מרכזות טלפון ואתרי שליטה – באמצעות טילי שיוט, מטוסים חמקנים ומפציצים. במקביל, הושגה **עליונות אווירית** באמצעות השמדת מערך ההגנה האווירית הכולל: שדות תעופה, מערכות טק"א ומכ"מים. השלב הזה נוצל להיערכות כוחות הארמיה 3 ולריכוזם למתקפה, תוך הנעתם 450 ק"מ מערבה בשטח חסר תשתית תחזוקתית לחלוטין. הכנת תנועה זו חייבה להקים בסיסים לוגיסטיים לתמיכה במאמץ הזה, אשר אמור היה לתקוף לעומק 350-500 ק"מ אל תוך עיראק. תנועה זו וההכנות הלוגיסטיות חייבו "להוריד לעיראקים את הראש", וזה היה תפקידה העיקרי של המערכה האווירית: תקיפת המטרות האסטרטגיות ואתרי השליטה והשגת העליונות האווירית נועדו להעסיק את העיראקים בהישרדות, ולא לאפשר להם לזהות את ההכנות למתקפה ביבשה.

השלב השני היה **בידוד זירת הפעולה ופגיעה במשמר הרפובליקה** עלידי תקיפת מערכת התחבורה, התחזוקה ויחידות משמר הרפובליקה; והשלב האחרון: "סיף המדבר" ("Desert Sabre") כיבוש כוויית והשמדת הצבא העיראקי

* מטעד: מטען מועיל (Payload) – המערכת

מלחמת המפרץ היתה טבילת אש למערכת נשק כגון JOINT STARS – מל"ם למעקב ותקיפת מטרות

עליונות אווירית, אלא תוקפים בכל מקום בהנחה שלאויב נשארה הגנה אווירית פעילה. לכן, הם מפעילים קודם שמונה מטוסים ללוחמה אלקטרונית (ל"א), שתפקידם לדכא ולהשמיד את מערכות המל"ם ואת מערכות ההגנה האווירית בגזרת הפעולה. ארבעה מטוסי יירוט F-15 מאבטחים את המבצע, ותריסר F-16 תוקפים. במשימות היום הראשון זה היה ההרכב השכיח של צוותי התקיפה. דהיינו, במקביל לתקיפה מפנים מסדרון – באמצעות ל"א ובאמצעות אבטחה ממטוסי אויב.

המטוס העיקרי למשימות ל"א הוא EF-111. בדרך כלל, הוא המריא למשימות האלו משדה אינצ'רליק במזרח טורקיה. המטוס דווי במערכות ל"א, אשר יכולות לטפל בעת ובעונה אחת בשש-שמונה סוללות טק"א פעילות. כיוון שהם פועלים ברביעיות למעשה, הם פותחים מסדרון גדול מאוד.

ה"חמקן" F-117 אינו נראה על-ידי מל"ם האויב. לכן, הוא טס לבד. יש לו יכולת לחימה ביום, בלילה ובכל מזג אוויר. הוא מגיע למטרה, זורק את החימוש ויוצא – מבלי שחשו בו – ובכך מחליף למעשה 24 מטוסים של צוות תקיפה מלא.

מטוס התקיפה, F-16, נושא מערכת LANTIRN. המערכת בנויה משני מטעדים – מטעד מל"ם, ומטעד FLIR*. זה מאפשר לו לתקוף בלילה ובכל מזג אוויר. בנוסף, המטוסים הללו סיירו כל הזמן מעל עיראק על מנת לאתר תזוזות של משגרי טק"ק ולתקוף אותם. גם F-15E, שהיה בשדה הקרב במפרץ הפרסי, הוא מטוס מצויד במערכת LANTIRN. בנוסף, הוא יכול לקחת 12 טון חימוש לפגיעה מאוד מדויקת. המפציץ הכבד B-52 יכול לשאת 20-18 טון פצצות. לאמריקנים יש שלוש

במפרץ הופעלו שתי מערכות ניסיוניות של J-Stars – מטוס "בואינג" 707 בעל מערכת מל"ם מוטסת וייחודית בעולם, היכולה לאתר בטווחים של עד 150 ק"מ ולהבדיל בין מיניבוס לבין משאית; היא גם מסוגלת ולהעביר את הנתונים האלה בזמן, באמצעות ממסר ממוחשב משוכלל, לכל הצרכנים – החל מסוללות ארטילריה ועד לרמת הפיקוד המרחבי. זהו מטוס התרעה AWACS קרקעי. הדגם האווירי שלו E-3A SENTRY (שגם הוא מבוסס על מטוס "בואינג" 707), מוגדר כשייך לרמת הקורפוס, דהיינו: הקורפוס קובע לו צ"ח.

המערכה האווירית

מה היה סדר הקדימויות במערכה האווירית?

א) להשמיד את מערכת הפיקוד והשליטה של סאדם חוסיין – כולה; כלומר, לא רק את התשתית (מרכזות הטלפונים, הטלגרף ומיקרורגל), אלא גם את מקורות החשמל למערכת הפיקוד והשליטה; ובהזדמנות זו הרסו את כל תשתית החשמל, שיכולה לסייע למערכת.

ב) לסנוור את מערך המל"ם ואת הטילים נ"מ, תוך קרקוע חיל האוויר העיראקי.

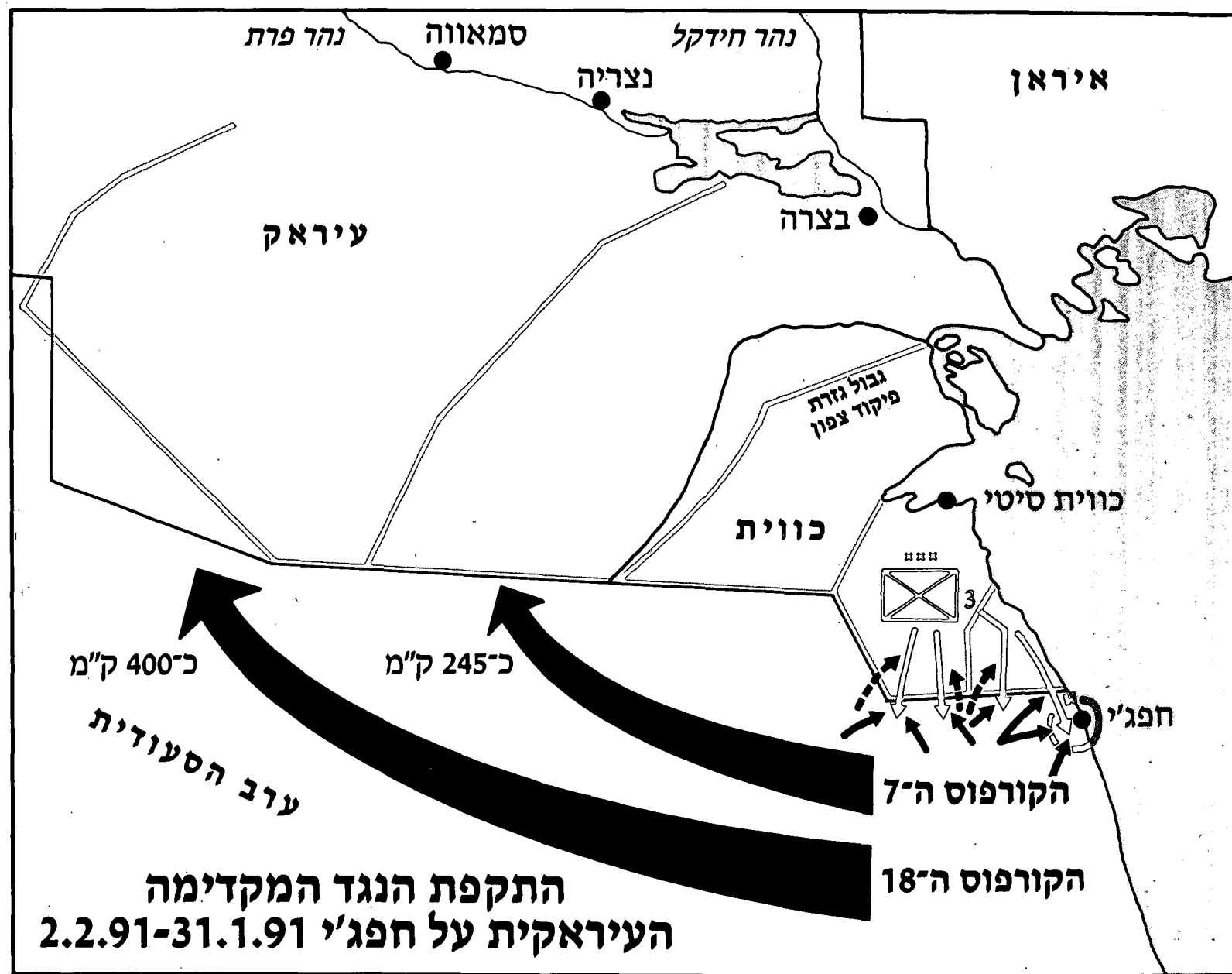
ג) להרוס את המפעלים של תעשיית האב"ך ושל התעשייה, את מתקני האחסון ואת המעבדות אשר היו מכפיל-כוח של הצבא העיראקי.

ד) להרוס את שדות התעופה, את הנמלים, את הגשרים ואת הכבישים המהירים – דהיינו: כל מערכת התחבורה – על-מנת לא לאפשר הנעת כוחות בעיראק כולה.

ה) לפגוע בכוח העלית של משמר הרפובליקה. לצורך הזה הופעל חיל האוויר 9 (מתוגבר), שכלל ארבע-עשרה כנפות קרב, שלוש כנפות מפציצים, ועוד שתי כנפות שליטה, פיקוד ובקרה. כנף כזו כוללת 70-100 מטוסים; דהיינו, אנחנו מדברים פה על סדר-גודל של כ-2000 מטוסים מכל המינים ויותר.

האמריקנים אינם מתנים את הפעילות האווירית בהשגת

* FLIR — Forward-Looking Infra-Red
מערכת תת-אדום רואה קדימה.

אופניים, כ-13 אופנועים וצוותי סיור של חישנים ("סנסורים") אקוסטיים בשטח.

"ברדלי" הוא הנגמ"ש הסטנדרטי בכל יחידות החי"ר הממוכן ובסיור האמריקני. יש לו תותח 25 מ"מ עם מערכת מיוצבת לראייה תרמית ליום ולילה ומשגר כפול לטילים נ"ט "טאו". בדגם הסיור יש רק חמישה לוחמים, אופנוע לצורכי סיור, מכל"ם קרקעי, וצופים שיכולים להפעיל מציניי לייזר. בדיוויזיות 82 ו-101, שאמורות להיות מוטסות, נאלצים להשתמש בג'יפ הכבד הידוע בשמו "האמר".

המסוק "סופר סקאוט" (OH-58D A-HIP), נושא מטעד מעל לרוטור – מערכת תצפית טלוויזיונית ליום, מערכת תרמית ללילה, מדטווח לייזר, מציין לייזר ומערכת לניווט מדויק. הוא עובד בצמוד למסוק הקרב "אפאצ'י" (שמונה כאלה בגדוד הסיור הדיוויזיוני; בחטיבת האוויר הדיוויזיונית – 36; ברמת הקורפוס – 64. במפרץ היו כ-400). המסוק נושא 16 טילים "הלפיר" – מתבייתי לייזר לטווח 8 ק"מ. יש לו מציין לייזר, יכולת ראייה תרמית – ובקרוב תוכנס לשירות מערכת מכל"ם Bow Long לפעילות בכל מזג אוויר.

הכלים העיקריים של כוחות הקרקע היו טנק המערכה M-1 אברמס בעל תותח 120 מ"מ, מערכת לראייה תרמית, יכולת כיוון לייזר ומנוע של 1,500 כוח סוס. על מנת לסייע ליכולת נ"ט, בעיקר בדיוויזיות החי"ר, קיימת מערכת ITV – משגר כפול לטיל "טאו" על זרוע, שמתרוממת מאחורי מחסה. בכל גדוד יש שתיים עשרה מערכות ITV, כנשק מסייע. המערכת החדשה, ADATS, כוללת שמונה משגרים על-גבי נגמ"ש לטילים נ"ט/נ"ט, שיכולה להעסיק מטורות גם מעבר לגבעה. מערכת זו נוסתה בהצלחה עד לטווח 15 ק"מ במלחמת המפרץ, ותיכנס כנשק סטנדרטי לתגבר את יחידות הנ"ט. היא תחליף את מערכי "צ'פרל" ו"ולקן" בחטיבה ובדיוויזיה.

A-10 היה המטוס העיקרי של חיל האוויר הטקטי, ועבד בקרב היבשה עם המסוק "אפאצ'י" ועם המסוק "סופר סקאוט". למטוס הזה יש מטעד מיוחד, שמאתר את כתם הלייזר, שאפשר לציין לו, ולשלוח טילי "מייוריט". הוא חמוש בתותח 30 מ"מ, שחודר טנקים.

רוב הארטילריה האמריקנית יורה פגזים מדויקים מדגם COPERHEAD בנוסף לפגזי מצר. באמצעות מציין, ניתן לפגוע בפגזים האלה במטרות נקודה. כך, מנשק סטטיסטי הפכה הארטילריה לנשק מדויק.

הכלי היעיל ביותר של הארטילריה היה מטול הרקטות MLRS. סוללה כזו נמצאת בכל אגד דיוויזיוני, וגדוד בכל קורפוס אמריקני. מטח אחד של המטול שווה-ערך לאגד ארטילריה שלם. יש לה גם "פצצונות מצר" וגם טילים שיכולים לפגוע במטרות מדויקות בטווח מאה ק"מ. פעולת החד"מ מתאפשרת באמצעות TAKE FIRE, שהיא מערכת פיקוד ושליטה, היא מחברת את הדרג הקדמי של התצפיות עם הדרג היוזרת העורפי, כשהיא מקבלת מטרות מהמטוס J-STARS, ממסוקי המודיעין (ל"א והאזנה), מהאיכון וגם מתצפיות רגילות.

כנפות כאלו, יותר מ-120 מטוסים. גנרל שווארצקופף אמר באחת ההזדמנויות: "אם הישבן שלי בסכנה, אני רוצה 150 כאלה עליי".

בחישובי יחסי הכוחות צריך לזכור כי יום-יום ביצע חיל-האוויר הזה 2,500 גיחות, ומתוכן 70-130 על מערב עיראק. כלומר, כ-110 אלף גיחות במשך כארבעים ימי הלחימה.

צבא היבשה

הקורפוס מקבל כוחות מהתקורה הארמינית; ונותן מהתקורה שלו כוחות לדיוויזיה. כך, לדיוויזיה יש סדר גודל של כ-26 אלף איש, כלומר עוד כ-10,000 חיילים בכוחות נוספים – שני גדודים של מסוקים "אפאצ'י" AH-64, ארטילריה, הנדסה וכו'.

בדיוויזיה אמריקנית יש גדוד מודיעין בעל מכל"מים וסיגינט. המודיעין האמריקני אחראי גם על ל"א וגם על ביטחון שדה (המודיעין המסכל), ברמת הדיוויזיה. המערכת העיקרית שלו – מערכת Quick-Fix-2 – יכולה לאכן קורנים של האויב, ולחסום אותם. בטווח של 65-70 ק"מ מהסוג הזה, וכיום Quick-Fix-2 מותקנת על מסוק UH-60 Black Hawk כך שבעצם לדיוויזיה יש יכולת לשדה קרב עמוק משלה.

גדוד הסיור הדיוויזיוני האמריקני החדש, כולל שתי פלוגות של נגמ"שים "ברדלי" (M-2) ושתי טייסות משולבות ("סופר סקאוט" ו"אפאצ'י"), כלומר, 18 נגמ"שים, 6 נגמ"שי מרגמות, 12 "סופר סקאוט", 8 "אפאצ'י". בפלוגת המפקדה יש יחידת אב"ך עם שמונה או תשעה נגמ"שים

אנשי ארטילריה מהדיוויזיה המוטסת 101, בעת ירי במהלך מבצע "סערה במדבר"

ראוי להזכיר את דיוויזיית השריון הקל מס' 6 הצרפתית – רק 7,500 איש (כמעט שאין לה כוח אדם במפקדות, חיילים שאינם לוחמים); היא נעה בעיקר על שריוניות כמו הגרמנים במלחמת העולם השנייה). כמרכן ראוי להזכיר את הדיוויזיה המשוריינת 1 הבריטית, המפעילה טנקים "צ'לנגר". היא הייתה השותף העיקרי של השריון האמריקני, וצוינה מאוד לשבח על פעולתה.

הכוחות המיוחדים נודו בעיקר במסוק הסער המיוחד של הכוחות המיוחדים שנקרא: PAVE-LOW. מאפייניו המיוחדים: להבי טיטניום עם יכולת הישרדות הרבה יותר גבוהה בתנאי אבק ומדבר; מערכת לראיית לילה (תרמית וגם מל"מית) שיכולה לאפשר לו טיסה נמוכה ביותר, על מנת להכניס ולהוציא כוחות מיוחדים מהשטח. המטוס שמסייע להם הוא ספינת התותחים AC-130H/E COMBAT TALON. יש לה שני מארזים לתותחי "וולקן" 20 מ"מ, תותח 105 מ"מ מונחה, יכולת לראיית תרמית ויכולת מל"מית. המטוס יכול לטוס נמוך, ולתת סיוע קרוב לכוחות המיוחדים בהתאם לבקשתם.

מבין המבצעים המיוחדים, שכבר נודעו, יש לציין שניים. ביום פתיחת המלחמה, ב-17 בינואר 1991, בשעה 0238, פשט כוח מיוחד במסוקים, ולקח בשבי מל"ם עיראקי. ב-20 בפברואר, צוות סיור מוסק תקף מערכת ביצורים עיראקית, הרס 13 מתוך 18 בונקרים, ושבה 400 שבויים. הכוחות המיוחדים הזמינו ארבעה מסוקים כבדים "צ'ינוק" כדי לקחת אותם בשבי לשטח האמריקני בכוויית.

מהלכי המלחמה

המאמץ של הקורפוס המוטס XVIII התחיל במאמץ אוגף עמוק לכיוון סמאווה – ואפילו אבטחת האגף שלו, הדיוויזיה המשוריינת הקלה 6, הגיעה עד מבואות נג'ף, כ-150 מייל מבגדד. האיגוף הזה בוצע באמצעות דיוויזיה 6, שתחת פיקודה הייתה חטיבה מהדיוויזיה המוטסת 82. הדיוויזיה המוטסת 101, שיצרה ראש-גשר במדבר, הגיעה עד מבואות סמאווה, ודיוויזיה 24 הצליחה להגיע לאזור נאצר'יה, ולנתק את הכביש בגדד-בצרה מדרום לפרת.

המאמץ העיקרי היה של קורפוס VII. עם חמש דיוויזיות, הקורפוס תקף כאשר דיוויזיית ח"ר ממוכן 1 עשתה את הפרצה במכשול. הדיוויזיה המשוריינת 1 הבריטית חדרה דרכה, ואחריה גם הדיוויזיה המשוריינת 3 והדיוויזיה המשוריינת 1. כל אלה התקדמו באגף העיראקי, והשמידו את קורפוס VII העיראקי, אשר התחיל בנסיגה מבוהלת צפונה. בעצם הם איגפו והגיעו לעומק, לאגף של משמר הרפובליקה.

במקביל, ועל-מנת לרתק את הכוחות בתוך כוויית, ולא לאפשר להם לזוז, התבצע מאמץ הונאה על בסיס הכוח הסעודי המצרי והסורי: תחילה פרצה הדיוויזיה שהבקיעה, דיוויזיית הח"ר הממוכן 4 המצרית, ובעקבותיה – דיוויזיה 9 הסורית והדיוויזיה המשוריינת 3 המצרית. האמריקנים תגברו אותן בקורפוס דמה, שיצר תקשורת, על-מנת לרתק את הכוחות העיראקיים בתוך

כוויית, ולאפשר את האיגוף של קורפוס XVIII ושל קורפוס VII לעומק המערך. הנחתים שבמרכז דרום כוויית ביצעו את ההבקעה העיקרית – עם הסעודים, עם העומאנים ועם מדינות האמירויות. מפקדי צבא ארצות-הברית נתנו לסעודים להיכנס ראשונים לתוך כוויית, על-מנת לשחרר את עיר-הבירה. זה הלך משחרור פאריס במלחמת העולם השנייה.

אבידות

על-פי האמריקנים, העיראקים איבדו כ-3700 טנקים, 1856 נגמ"שים, 2140 קני ארטילריה ר-89 מטוסים. 137 מטוסי קרב עיראקיים עברו לאיראן במהלך המלחמה. מספר שבויי המלחמה הגיע לכ-50 אלף, ומספר ההרוגים נאמד ב-20 אלף*. האמריקנים איבדו במלחמה 29 מטוסי קרב, 8 טנקי מערכה ר-3 נגמ"שים. אבידות האמריקנים במלחמה האווירית היו 23 הרוגים, 34 פצועים ר-39 נעדרים. במלחמה היבשתית היו 28 הרוגים, 89 פצועים ר-5 נעדרים. בהתקפת הסקאד נהרגו 28 חיילים ונפצעו 90.

סיכום

צבא ארצות-הברית הצליח להכות באורח קשה את מכונת המלחמה העיראקית. זאת תוך הפעלה לראשונה של תורת הלחימה המודרנית שפותחה על-ידו (Air Land battle), המשלבת הפעלה של כל הזרועות בפיקוד אחד ולכל עומק זירת הלחימה. שחרורה של כוויית, שהיה אחת ממטרות היסוד של המלחמה, בוצע באבדות מעטות, שהינו תוצאה של כמה סיבות – ובעיקר של החימוש המונחה המדויק שהופעל בזירה.

עם זאת, ברור כי המשימה של השמדת הצבא העיראקי לא הושגה במלואה.

גם אם נקבל את אומדני האבדות, שמסרו האמריקנים, עדיין נותר בידי עיראק ארסנל נרחב של אמל"ח. וצריך ליכור כי מטרה חשובה נוספת של המלחמה היתה להשמיד את הכוח העיראקי, על מנת שלא יוכל לאיים עוד על האזור.

אמנם ב-27 בפברואר 1991 דיווח הגנרל שורצקופף כי הדרך לבצרה סגורה, שכן יש בידי חיל האוויר לחסום את הגישה אליה. אולם בדיעבד התברר, שלא כאלה היו פני הדברים.

עקב בעיות מזג אוויר חיל האוויר האמריקני לא הצליח לסגור את הדרך לבגדד (מצפון לפרת) – והיא נותרה פתוחה. כתוצאה מכך, הצליח נשיא עיראק לשמר חלק ניכר מכוחו הצבאי ובעיקר את משמר הרפובליקה, ולכן נודעות השלכות חשובות על מעמדו של סדאם חוסיין במזרח התיכון.

* לפי ידיעות עדכניות נראה כי אבידותיהם קטנות באורח משמעותי מהנתונים שנמסרו מיד לאחר הקרבות.